

FARSKÝ LIST

6. október – 12. október 2025, číslo 617

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Dve funkcie Kristovho kríža

(pokračovanie)

Preto ďalšie kapitoly Svätého Písma ukazujú, ako to Boh pomaly realizuje. Kain a Ábel – brat zabíja brata. Ale vraždu musíme vidieť z pohľadu práva, ktoré existovalo v Starom Zákone – zákona tzv. legálneho prenasledovania vraha pokrvnými zabitého. Nebolo to iba dovolené, ale dokonca pozdvižené do roviny záväzku. V skratke môžeme povedať: „vrah nemal právo žiť“. A tak Boh dáva Kainovi znak na čelo, ktorý spôsobuje Kainovu nedotknuteľnosť, že tento zákon sa ho netýka. Boh ho omilostuje: „ty môžeš žiť“.

Neskoršie prichádza história Lamecha, v ktorej vidíme, ako zákon pomsty došiel do svojho najvyššieho paradoxu. Kain bude pomstený sedem ráz a Lamech sedemdesiatsedem ráz, až do najvyššej mieri.

Uvedomme si, že zákony Starého Zákona, ktoré sú z nášho pohľadu barbarské, boli z pohľadu barbarstva, ktoré panovalo medzi ľuďmi, obrovským krokom vpred. Napr. zákon krvnej pomsty: „oko za oko, zub za zub“ nahradil zákon, v mene ktorého za jedno oko bolo zničených sedem alebo sedemdesiatsedem očí. V Biblii Pán Boh hovorí: „jedno oko stačí“. To je pomalé uvádzanie ľudstva do evanjeliového ideálu. Nás to možno dnes pohoršuje, ale vtedy, na tie časy, to bol obrovský postup.

Ďalej história potopy predstavuje kompletne zničenie ľudstva úplne poškvrneného hriechom. Prichádza potopa ako predpoveď eschatologického súdu. Je to typ súdu, ktorý ukazuje, ako vo vodách potopy Boh zachraňuje jedného človeka, aby z neho povstalo nové ľudstvo.

Je to prvá konkretizácia prisľúbenia z raja, ktoré hovorí, že Boh v celej histórii ľudstva

vždy bude ochraňovať malý zvyšok, aby z neho vytváral ďalšie ľudstvo. Táto zásada zvyšku sa tiahne celým Starým Zákonom.

Veža Bábel a pomiešanie jazykov.

Pozor! Pomiešanie jazykov nie je trest za hriech, ale dobrotivosť Boha, aby hriech nenarástol do démonických rozmerov. Preto Boh hovorí: všetci majú jeden jazyk /.../ a veru neodstúpia od ničoho z toho, čo si zaumienili urobiť (Gen. 11,6). To je obava, že človek prekročí hranice svojej prirodzenosti a jeho zlo skutočne dosiahne démonický rozmer. A preto Pán Boh z dobročinnosti voči ľuďom pomáha ich jazyky (reč).

Aby sa ľudstvo vrátilo k požehnaniu, z ktorého sa človek kedysi tešil v raji, Boh iniciuje dejiny Abraháma (Gen. 12,1-3). Je to redakčný úryvok, ktorý redaktor vkladá do úst Pána Boha, aby tak vysvetlil zmysel dejín, ktoré sa začínajú v dvanástej kapitole: Tu Pán povedal Abramovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu do krajiny, ktorú ti ukážem. Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa a preslávim tvoje meno a ty budeš požehnaním. Požehnám tých, čo ťa budú žehnať, a preklájam tých, čo ťa budú preklínať! V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme!“

Ako vieme, celé tieto dejiny boli vyrozprávané s myšlienkou na všetky národy, aby sa požehnanie, ktoré ľudstvo stratilo, vrátilo všetkým.

Následne bol Izrael vyvedený z Egyptského otroctva. Pri tejto udalosti Sväté Písmo podáva prvú definíciu Pána Boha, ktorá je pre Starý Zákon tým, čím pre nás tvrdenie Sv. Jána: Boh je láska. V knihe Exodus čítame: Potom Pán prešiel popred neho (Mojžiša) a volal: „Jahve, Jahve je milostivý a láskavý Boh,

zhovievavý a veľmi milosrdný a verný. On preukazuje milosrdenstvo tisícom, odpúšťa nepravosť, zločiny a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané: on navštevuje vinu otcov na deťoch a detných deťoch až do tretieho a štvrtého pokolenia!“ (Ex 34,6-7)

Táto definícia chce ukázať pravdu, že Boh má srdce, ktoré je viac naklonené k odpusteniu, než k potrestaniu. Povedzme, že v Bohu je akási brzda, ktorá mu hovorí, že skutky hriechu, toho jedu, ktorý človek pije, je potrebné nejakým spôsobom zadržať a ak je to možné, čím skôr. Namiesto toho v svedectve ľuďom – a to hriešnym ľuďom – v dobrotivosti, milosrdenstve a odpustení Boh nemá hraníc. Vidíme tu pomalé odkrývanie črty Božej lásky, ktorá je láskou k hriešnikom.

V dejinách Sudcov vystupuje charakteristický cyklus: vyvolený národ hreší a odstupuje od Boha. Ako fakt padá naňho jed, obsiahnutý v hriechu. Ak je s ním konfrontovaný, keď ho musí vypíť, obracia sa k Bohu a prosí o milosrdenstvo a odpustenie. Pán Boh zakaždým (tých cyklov je veľa) prichádza, povoláva nejakého vykupiteľa – sudcu a vyslobodzuje svoj ľud. Boh neúnavne tvorí nový začiatok.

Nasleduje veľká udalosť, veľká kataklizma – babylonské zajatie. Teraz sa vo Svätom Písme objavuje otázka: To je koniec? Vari to znamená, že dejiny spásy sa vrátili k nulovému bodu? Či boli anulované? Vari sme Boha znechutili a on odišiel? Tak by to bolo možné vyjadriť na podklade logiky Zmluvy, na ktorej je postavená kniha Deuteronomium.

Existuje Zmluva, dohoda. Sme partnermi, hovorí Boh. Ja som tvojim Bohom, ty si mojím ľudom. Ja ti budem preukazovať všetky dobrodenia (staneš sa veľkým na tejto zemi) a ty budeš zachovávať moje prikázanie. Ak túto podmienku nesplníš, ja sa tiež vzdám svojich prisľúbení. Stratíš svoju zem a vrátiš sa do Egypta.

Takto sa končí kniha Deuteronomium.

V 28. kapitole to posledné prekliatie vlastne znie: „Vrátiš sa do Egypta!“ Dejiny spásy sa ocitli v nulovom bode. V čase neslobody, keď sa to skutočne stalo, sa Izrael pýta: „To je koniec?“. Prichádzajú noví proroci: Deutero – Izaiáš, Ezechiel, ktorí hovoria: Z tej smrti, ktorú si Izrael zaslúži, a nemá žiaden dôvod, aby sa domáhal nejakého nového začiatku, si Boh zaumienil urobiť nový začiatok.

Nie pre nejaké svoje zásluhy, nie preto, že o to Boha prosil, ale iba preto, že Boh prisľúbil Abrahámovi, že bude sprevádzať dejiny spásy na veky. Preto v čase východu a neskoršie u Nehemiáša sa objavuje tá istá definícia Pána Boha vzatá z knihy Exodus, na ktorej je postavený ďalší krok dejín spásy.

Vrcholom zjavení, v ktorých Boh zjavuje seba, je zjavenie lásky Ježiša Krista k nám, všetko to, čo sa zjavilo v Ježišovi, a zvlášť – v kulminačnom bode na kríži.

To je druhý aspekt kríža. Kríž ako zjavenie sa Božej lásky. Dokiaľ išla? Ako ďaleko siaha? Z jednej strany je to ošúchaná fráza, že Boh miluje hriešnika, z druhej strany je v tomto tvrdení obsiahnutá „atómová bomba“, revolúcia. Je tu kompletne prevrátenie toho, ako uvažujeme na tému lásky a ako lásku praktizujeme. Niet na svete lásky k hriešnikovi, lásky k nepriateľovi. Hriešnik je podľa definície nepriateľ Boha. Pohrdol Bohom. Obrátil sa mu chrbtom. Zabil v sebe Boží život. Boh, ktorý v ňom prebýval, ktorý bol vnútorným motorom morálneho napredovania človeka, bol hriechom vyhnaný. To je zničenie Božej svätyně. Sv. Pavol hovorí, že ten, kto znevažuje svätýňu Boha, robí to najhoršie, čo sa človeku môže stať. U Židov bola svätýňa čímisi tak posvätným, že za jej zneuctenie hrozil trest smrti. V prípade zneuctenej svätyně v človeku niet trestu smrti, ale iba omilostenie. Pán Boh sa vracia k hriešnikovi, prenasleduje ho svojou láskou. Boh

ho miluje a akceptuje. A to sa nezlučuje s tým, čo prežívame vo svete.

Urobme analýzu správania sa ľudí. Keď som konfrontovaný s mojim nepriateľom, ktorý urazil mňa, alebo niečo čo mi je sväté, ktorý ma neustále uráža, tvrdí že som hlúpy, že som nikým, ktorý mi stále robí prekážky – nemám k nemu bezhraničnú lásku. Takému typu nedovolím, aby ma ukrižoval. Absolútne nie. Pred takým utekám, alebo sa bránim múrom nenávisť. Bránim sa múrom odstupu, dištancujem sa od neho. Bránim sa múrom pomsty.

Hovorí sa, že hriešnika treba adekvátne potrestať a vylúčiť zo spoločenstva. Na tomto uvažovaní je založený celý náš spoločenský život. Na tejto zásade fungujú väznice, atď. Je to pre nás niečo úplne normálne. Musia byť väznice, pretože ináč spoločenský život nebude fungovať.

Predstavme si, že vo vzťahu medzi človekom a Bohom je to isté. A zároveň Boh hovorí, že v tej situácii má on pre nás radostnú zvesť. Radostná zvesť je taká: Boh je svetlo (1Jn 1,5).

Čo to znamená, že Boh je svetlo?

Hovorí o tom prvý Jánov List. Je skonštruovaný na špekulatívnej a pre pochopenie ťažkej dialektike. Je to budovanie predstáv o Bohu na spôsob špirály. Celá Biblia opakuje tie isté veci, na čoraz vyššej platforme. V prológu začína vlastne od toho, aby vo svojom prvom Liste napísal to, čo znamená byť svetlom. Byť svetlom, to znamená milovať brata (pozri 1Jn 2,10).

Dá sa to povedať takto: „Máme vám ohlásiť dobrú zvesť, že Boh je svetlom. To znamená, že Boh miluje to, čo sa neoplatí milovať, čo je posledné, čo si zaslúži pohrdanie, na čo sa ani naplúť neoplatí“. Odpoveďou Boha na to všetko je láska. To zvýrazňuje zjavenie celého Nového Zákona, že v Ježišovi Kristovi sa zjavila Božia láska, ktorá hľadá hriešnika. Láska, ktorá je čímisi pohoršujúcim.

Predstavme si ako pohoršujúce tzv.

podobenstvo o „Márnotratom synovi“.

Nenazývajme ho podobenstvom o márnotratom synovi, ale iba podobenstvom o dvoch bratoch. Pretože hlavnou postavou tohto podobenstva je starší brat. Mladší slúži iba ako podklad. Ježiš si chce pomocou tohto podobenstva diskutuje so ľudským súdom. Tvrdí, že Božia láska k hriešnikovi je mocná. Spravodliví ľudia, ktorých reprezentuje starší brat, ktorí sú stále v cirkvi - vždy sú v Božom ľude, takí, ktorým svedomie nevyčíta žiadne ťažké hriechy - sa pohoršujú nad tým, ako je možné takto zaobchádzať s hriešnikom. Predsa to ho nenapraví, to nie je pedagogické, to iných zvedie na hriech. To je zmysel podobného uvažovania.

Preto je podobenstvo adresované (je to výrazné podobenstvo u Lk. 15,13) farizejom, ktorých pohoršovali Ježišove rozhovory s mýtnikmi, hriešnikmi a prostitútkami. S tými prostitútkami, na ktoré všetci pľuli, ktoré boli synonymom najpohrdanejšieho hriechu. No a mýtnik v tých časoch bol človek lakomý, kolaborant, zradca svojej vlasti a zradca vlastných svätých ideálov. Týmto najväčším hriešnikom Ježiš prináša radostnú zvesť. Uvedomuje si hriechy, ktorými sa najviac pohrdalo. Úmyselne sa stretáva s takými ľuďmi, aby ukázal, že Pán Boh ich nevyklučuje zo svojho kráľovstva, ale ich pozýva k spoločenstvu stola.

Na to poukazujú všetky Ježišove hostiny s hriešnikmi, ktoré tak veľmi pohoršujú farizejov. Ich vlastne Ježiš predstavuje ako staršieho brata. V tomto krásnom podobenstve vystupuje typ hriešnika, ktorý vzal majetok, odišiel z domu a premárnil ho s fľandrami (pre farizejov to bol najhorší hriech). Obráný o všetko sa vracia domov, kde na jeho príchod čaká otec, ktorý mu nepovedal: „Ako ty mne, tak i ja tebe. Koniec, môj dom je pre teba zatvorený“. Tak si to predstavoval starší brat: „Teraz keď sa vrátil, môže dostať od otca ešte nejakú príležitosť. Ak

ho chce ešte prijať, tak nech bude posledným paholkom. Nech býva v tajni s koňmi, nech im tam dáva seno. Ale pustiť ho pri návrate do domu? Postaviť ho mne na roveň? Obliecť mu šaty? K tomu tanec, muzika, veľkolepá hostina? Čo si sa zbláznil? Kto tak koná?“ Také je uvažovanie staršieho brata.

Toto podobenstvo obsahuje ešte mnoho iných nuansou. Obsahuje tiež situáciu staršieho brata, ktorý sedí v otcovom dome s pocitom záväzku, ktorý nevie, že všetko je jeho. Nevie, že v dome otca je slobodný – je slobodný od otroctva, ktoré dáva hriech. To nikdy neobjavil. Starší brat má pocit, že hriech je niečo príjemné. Ibaže je to nedovolené, zakázané. Tento lotor porušil zákaz, urazil otca. Teraz už nemá právo na otcovu lásku, urazil ho. Preto mu otec dáva katechézu, že

hriech nie je tým, za čo ho považuje – príjemnou vecou, užitím si. Hriech je smrťou. Mladší brat bol mŕtvym v hriechu, bol chodiacou mŕtvoulou. Nebolo mu dobre. Dost si vytrpel.

Otec vie o tomto utrpení, preto prijíma syna do svojho domu. Otec vie, že hriech nie je ničím príjemným, ale tragédiou pre existenciu života, že hriech ho ničí. Boh nechce túto tragédiu a nechce toto zničenie. On túži budovať človeka. Preto túto lásku zjavil rôznymi slovami. Ježiš hovoril: „Ja som neprišiel k zdravým (teda k tým, ktorí sa považujú za zdravých, spravodlivých, a v skutočnosti nimi nie sú), ja som prišiel k úbohým, k hriešnikom, ktorí potrebujú lekára“ (porov. Mt 9,12). A vrchol toho sa zjavuje na kríži.

	Čičava	Komárany	Merník
Po	<i>Svätý apoštol Tomáš</i>		
6.10.		18.00 +Mílan (r.Boháčová)+ panychýda	
Ut	<i>Svätí mučeníci Sergej a Bakchus</i>		
7.10.	18.00		
St	<i>Prepodobná matka Pelágia</i>		
8.10.	18.00 +Marta Tkáčová		
Št	<i>Svätý apoštol Jakub Alfejev</i>		
9.10.	8.30 *ZBP r.Drobná, Kolbiková, Šalatová		
Pi	<i>Svätí mučeníci Eulampios a Eulampia</i>		<i>Zdržanlivosť od mäsa</i>
10.10.	18.00 + r.Pavučková, Štefušová		
So	<i>Svätý apoštol Filip, jeden zo siedmich diakonov</i>		
11.10.		18.00 *ZBP Patrik Mati	
Ne	<i>Osemnásta nedeľa po Päťdesiatnici</i>		
12.10.	<i>Svätý mučeník Probus, Tarach a Andronik</i>		
	9.15 za farnosť		7.30

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete